

Stogodišnjica povratka kapetana Visina s puta oko svijeta

Prof. Miloš Š. Lipovac, Kotor

I

Krajem augusta prošle godine navršilo se sto godina od dolaska kap. Visina u Trst poslije sedmogodišnjeg putovanja oko svijeta sa svojim brodom Splendidom.

O ovom putovanju pisali su u svoje vrijeme, a i kasnije, naročito o stogodišnjici njegovog polaska na put 1952. godine,¹ naši i strani listovi.

Ovim člankom namjeravam da upoznamo čitaoce »Našeg mora« sa značajnim podvigom kap. Iva Visina.

Rođen je u Prčanju (Boka Kotorska) 3 novembra 1806. god., gdje je pored Osnovne škole stekao i prva znanja iz pomorskih nauka. Zatim je završio Nautičku školu u Trstu, gdje je kasnije položio i kapetanski ispit, i to s odličnim uspjehom. Kao obično u onim vremenima, pomorsku karijeru na brodu počeo je u svojstvu: »Maloga«, u svojoj dvanaestoj godini života, da je napokon završi u svojstvu zapovjednika i brodovlasnika.

Poslije višegodišnjeg putovanja, i štedeći u najvećoj mjeri, kap. Visin uspio je da svoju davnu želju ostvari, da postane brodovlasnik. Sagrađenom brodu 1850. god. na Rijeci, dao je ime Splendido, što znači sjajni.

Učiniвши sa svojim Splendidom nekoliko putovanja po Sredozemnom Moru i Sjevernoj Evropi, na jednom od kojih je imao i nezgodu, nasukavši se na Rtu Barbieri u tjesnacu Dardanela,² Splendido je doplovio u luku Antwerpen, krajem 1851. godine.

Imajući veoma dobru posadu, koju je ranije bio odabrao među bodeljskim pomorcima, a naročito svog dobrog osamnaestogodišnjeg poručnika (škrivana) Fridriha Belavitu, također iz Prčanja, kap. Visin nije se dugo predomišljao da sa svojim Splendidom iz Antverpena krene u novi svijet, i to za luku Valparaiso (Čile). Odlučujući se na ovo daleko putovanje, kap. Visin je sigurno imao u vidu, da je i Magelan prije više od tristotine godina krenuo na daleko putovanje sa mnogo manjim brodovima od Splendida, koji je imao 311 tona nosivosti,³ dok je Magelanova »Viktorija«, koja je sretno završila put oko svijeta imala samo 85 tona nosivosti.⁴ Poznato mu je bilo da su pomorske nauke i sredstva u tom razmaku vremena takođe učinile osjetan korak unaprijed. I još nešto. Magelan je svojedobno otišao na put, tražeći nov put za Indiju, dakle išao je u nepoznato.

II

Dana 11. februara 1852. god. Splendido je krenuo iz Antverpena sa teretom raznih tekstila. Po odlasku iz ove luke, kap. Visin je naišao na protivne zapadne vjetrove, koje je koristio sve do dolaska u subtropske tišine, a zatim je u punoj mjeri koristio sjeveroistočni pasat. Nemaajući na uvid Brodski dnevnik,⁵ nije poznato u kojem je

predjelu Splendido presjekao ekvator, da bi čim prije došao u predio jugoistočnog pasata. Ovaj pasat koristio je sve do subtropskih tišina, gdje se takođe pojavljuju vjetrovi sa raznih pravaca, ali pretežno sa zapadnog kvadranta, koji u većim geogr. širinama od 40 S prelaze u čisto zapadne vjetrove.

Imajući u vidu da je Splendido imao da zaobide Rt Horn, predio koji je dobro poznat pomorcima po nepovoljnim meteorološkim i oceanografskim faktorima, kao i po nepovoljnim legendama, kap. Visin je bio preduzeo sve moguće mjere i predostrožnosti, da ovo zaobilaznje izvrši sa potpunim uspjehom. Ovaj zaobilazak Rta Horna bio je probni kamen, koliko za sam brod, toliko i za kap. Visina i čitavu njegovu posadu. Više dana plovilo se pod veoma teškim prilikama. Posada broda bila je skoro iscrpljena od umora, i zbog toga neki od mornara zauzeše neprijateljski stav prema zapovjedniku broda kap. Visinu. Da nezgoda bude još veća jedan jak udarac vjetra prelomio je glavni jarbol Splendida. Povodom ove velike nezgode kap. Visin donese odluku da se skloni u Montevideu, gdje je stigao dana 17 juna. U ovoj luci izvršena je odmah potrebna opravka broda i njegove opreme.

Čekajući vjerovatno na povoljnije godišnje doba za put oko Rta Horna, Splendido je krenuo tek 15 septembra 1852. god. iz Montevidea za Valparaiso. Ovoja puta, kap. Visin plovio je južnije od Rta Horna nego na ranijem putovanju. Ali i pored toga putovanje je bilo veoma teško, i posada skoro iznemogla od višednevnog napornog rada izrazila je ponovo svoje negodovanje protiv kap. Visina. Ali zahvaljujući umješnosti poručnika Belavite i ovaj je nesporazum bio izgladen. Napokon se zaobišao Rt Horn. Koristeći sada u punoj mjeri zapadne vjetrove, Splendido je stigao u Valparaiso 14 novembra 1852. god., dakle poslije 186 dana putovanja po moru, iz luke polaska. U

¹ Miloš Š. Lipovac, Putovanje kapetana Visina oko svijeta — stručan prikaz, Godišnjak pomorskog muzeja Kotor str. 13—38.

² Annuario Marittimo 1853. god. str. 106.

³ Prema podacima »Annuario Marittimo« iz 1853. god., u 1852. god. bio je 551 brod duge plovidbe, od kojih su po tonaži bili 267 brodova veći od Splendida; najveći je imao 420 tona, a najmanji 85.

⁴ Najveći Magelanov brod »San Antonio« imao je 120 tona nosivosti.

⁵ Niko Luković, Dva nova dokumenta o putu oko svijeta kap. Iva Visina, Pomorstvo lipanj 1959. god., str. 227—228. Prema ovom članku Brodski dnevnik kapetana Visina nalazi se u Državnoj biblioteci u Beču.

ovom vremenu brod je prevalio oko 13.025 Nm. I pored svih nevremena na koja je Splindido u toku ovog putovanja naišao, teret je stigao u potpunom redu. U kratkom vremenu teret je bio iskrčan. Poslije dva mjeseca dana uspjelo je kap. Visinu naći povoljan teret za San Francisko. U Valparaisu zapovjednik je promijenio dio svoje brodske posade, riješio se uglavnom onih buntovnih mornara.

III

Dana 19 januara 1853. god. Splindido je krenuo za San Francisko, i to sa teretom živežnih namirnica. Posada broda bila je vesela da se putuje za pomenutu luku, iz razloga što se nadala da će tamo naći bogate zarade, jer se u Kaliforniji nešto malo ranije bilo pronašlo zlato. S druge strane, ploveći prema San Francisku posada nije imala da se bori sa stihijama vjetra i mora. I zaista putovanje je bilo veoma pogodno, tako da je Splindido od Valparaisa do San Franciska udaljenost od oko 5.770 Nm prešao za 57 dana putovanja. U San Francisko stigao je 17 marta 1853. godine.

Ono što se moglo i očekivati, dogodilo se u punoj mjeri. Slijedećeg dana po dolasku broda u San Francisko, od čitave brodske posade na brodu su ostali: poručnik Belavita, vođa polube i »mali«. Pri odlasku sa broda, posada je ostavila hartiju sa slijedećim natpisom: »Već nam je dosadio ovaj pasji život. »Smrt Rtu Hornu.« »Živjelo zlato Kalifornije«. Dezertiranje pomoraca u doba pronalaska zlata bilo je toliko uzelo maha, da su neki brodovi, čekajući duže vremena na posadu, bili naprosto napušteni u luci San Franciska.

Po izvršenom iskrčavanju tereta, kap. Visin stavio se na posao da traži novi teret. Veoma je bio iznenađen, da su ponude bile veoma slabe, i poslovi još slabiji od onih u Evropi. Ne želeći da se poslije toliko hiljada prevaljenih milja, i velikih poteškoća, na koje je naišao u obilaznju Rta Horna, opet vrati u Evropu, kap. Visin dođe na pomisao, da za svoj račun nabavi pola tereta brašna i da sa ovim teretom krene za današnja ostrva Havaja, a da zatim nastavi put za Kinu.

Ne čekajući dugo, uspio je da nađe posadu od devet Evropljana, od kojih tri bijahu austrijski državljani, po svoj prilici Dalmatinci.

IV

Isplovivši iz San Franciska dana 9 maja 1853. god. u pravcu Honolulu, glavne luke Havaja, kap. Visin je najprije koristio sjeverne i sjeverozapadne vjetrove, dok nije stigao u predio sjeveroistočnog pasata, s kojim je Splindido skoro plovio u krmu. Za brodsku posadu ovaj dio putovanja bilo je pravo uživanje. Udaljenost između San Franciska i Honolulu, od skoro 2.112 Nm, brod je prevalio sa svega 18 dana, što odgovara srednjoj brzini od 4,9 Nm.

Kap. Visin stigao je u Honolulu 27 maja 1853. god. Odmah po dolasku prodao je teret pod veoma dobrim uslovima. Pošto nije našao nikakav teret za Kinu, odlučio je da u balastu krene za Vampou, luku Kantona. Obzirom da je Splindido bio prvi brod koji je pod austrijskom zastavom doplovio u Honolulu, to se kralj Havaja zainteresirao za dolazak kap. Visina, i izrazio želju da ga posjeti. Kralj se u prvom redu interesovao o trgovačkoj austrijskoj mornarici, i pošto je dobio detaljna obavještenja sa strane kap. Visina, izrazio je želju da austrijski brodovi u buduće svraćaju u Honolulu. U znak osobite pažnje prema kap. Visinu, kralj je naredio lučkim vlastima da Splindida oslobode plaćanja lučkih taksa.

Dana 31 maja 1853. god. kap. Visin je napustio luku i usmjerio pramac svog broda prema Baši Prolazu tj. prolazu između današnjeg ostrva Tajvana (Formoze) i ostrva Luzona. Putujući sa sjeveroistočnim pasatom, skoro u krmu, brodska posada se u punoj mjeri sedmicama odmarala. Ali kap. Visina, ukoliko se brod više približavao svom cilju, sve su više mučile razne misli, i u prvom redu dali će u novom kraju biti dobre sreće da nađe povoljne poslove rada, a tako isto dali će se ikada više vratiti u svoj rodni kraj, obzirom da putuje u daleke i nepoznate zemlje, još nedovoljno ispitane i pune mnogih nepoznatih ostrva, grebena i pličića. Pored toga, u zemlje u kojima je klima veoma nepovoljna, kao i zdravstvene i meteorološke prilike. Približavajući se Filipinskim ostrvima, moglo se očekivati, da će brod zahvatiti jedan ili više tajfuna.

Na ovom dijelu puta posada broda doživjela je jedan rijedak doživljaj tj. prelaz meridijana od 180°. Prilikom prolaza ovog meridijana, mijenjaju se datum i sedmični dan; povećaje se datum za jedan dan, kad se meridijan prelazi ploveći prema zapadnoj strani horizonta, što je bio slučaj kod Splindida. Kao što je poznato, ovo proizlazi iz okruglog oblika Zemlje i njenog okretanja oko svoje osi, od zapada prema istoku.

Ovaj dio puta učinjen je pod veoma povoljnim meteorološkim prilikama, i pored toga što je Splindido putovao oko 1.500 Nm u predjelima gdje se javljaju tajfuni. Ali kap. Visin, na ovom dijelu svog putovanja naišao je na drugu veliku nezgodu. U blizini Kantona bio je napadnut od četiri gusarska broda. Iako gusari brojno nadmoćniji, i sa mnogo većim brojem brodskih posada, kap. Visin, sa svojom hrabrom posadom odbio je ovaj žestoki napad i prisilio gusare u bjegstvo.

U luku Vampoa, Splindido je stigao 6 jula 1853. god., pošto je udaljenost od Honolulu do Vampoa, koja iznosi oko 5.200 Nm, prevalio za svega 36 dana, postigavši na ovom dijelu puta zavidnu srednju brzinu od 6 Nm.

Da bi iz Antverpena do ove luke došao, kap. Visin je svojim brodom prevalio preko 26.000 Nm,⁶ i to u 1 god. i 5 mjeseci.

Došavši u Vampou doživjela je još jedno veliko razočaranje. Nije bio u izgledu nikakav trgovački posao. Ali i pored toga kap. Visin nije klonuo duhom. Poslije 40 dana uzaludnog boravka u ovoj luci, Splindido ponovo dana 15 augusta 1853. god. u balastu, kreće za Manilu.

V

Odlaskom Splindida iz Vampoe za Manilu počinje serija putovanja kap. Visina po Južnom Kitajskom Moru, Sundajskim otocima i Australiji, koja završavaju tek 8 februara 1859. god., dakle poslije 5 god. 4 mj. i 23 dana, kada je kap. Visin napuštajući Singapur krenuo za Trst, gdje je stigao 30 augusta 1859. god.

Ne ulazeći detaljnije u opis pojedinih putovanja, navest ćemo njihov tabelarni prikaz. i to na temelju: Pregleda putovanja kap. Ivana Visina, štampanog u Godišnjaku pomorskog muzeja u Kotoru 1952. godine.

PREGLED PUTOVANJA KAP. IVANA VISINA PO KINESKOM MORU, SUNDAJSKIM OTOCIMA I AUSTRALIJI

Odlazak iz luke dana	Dolazak u luku dana	Put. u Nm.	Vrsta tereta
Vampoa 15. VIII. 1853.	Manila 20. VIII. 1853.	720	U balastu
Manila 10. X. 1853.	Melburn 31. XII. 1853.	5940	Šećer, duvan, konoplje
Melburn 4. III. 1854.	Batavia 23. IV. 1854.	3840	U balastu
Batavia 11. V. 1854.	Hongkong 30. V. 1854.	1850	Bambus i putnici
Honkong 18. VII. 1854.	Sidnej 3. XII. 1854.	6000	Čaj i šećer
Sidnej 8. II. 1855.	N. Kalad. 6. III. 1855.	1100	12 putnika
N. Kaled. 17. III. 1855.	Manila 28. IV. 1855.	3810	U balastu
Manila 20. V. 1855.	Vampoa 28. V. 1855.	720	Pirinač
Vampoa 1. VIII. 1855.	Manila 15. VIII. 1855.	720	U balastu
Manila 16. X. 1855.	Melburn 16. I. 1856.	5940	Šećer, duvan i konoplje
Melburn 28. II. 1856.	Batavia 11. IV. 1856.	3480	U balastu
Batavia 3. V. 1856.	Surabaja 18. V. 1856.	400	Pirinač u Bataviji,
Surabaja 22. VI. 1856.	Melburn 20. VIII. 1856.	3850	dopunio sa šećerom u Surabaji
Melburn 10. X. 1856.	Batavia 18. XII. 1856.	3480	U balastu
Batavia 21. I. 1857.	Singapur 12. II. 1857.	600	U balastu
Singapur 21. V. 1857.	Makao 4. VI. 1857.	1000	Pirinač
Makao 6. VII. 1857.	Manila 10. VII. 1857.	670	U balastu
Manila 26. IX. 1857.	Timor 12. XI. 1857.	1500	Predmeti
Timor 14. XI. 1857.	Melburn 10. I. 1858.	4140	urođenika iz Manile
Melburn 12. III. 1858.	Surabaja 20. IV. 1858.	3300	U balastu
Surabaja 29. IV. 1858.	Samarang 30. IV. 1858.	180	U balastu
Samarang 12. V. 1858.	Singapur 25. V. 1858.	800	U balastu
Singapur 29. V. 1858.	Bankok 8. VI. 1858.	860	U balastu
Bankok 2. VII. 1858.	Hongkong 21. VII. 1858.	1600	Pirinač
Hongkong 28. VII. 1858.	Sangaj 2. VIII. 1858.	870	Istim teretom
Sangaj 22. IX. 1858.	Manila 7. X. 1858.	1150	U balastu
Manila 17. X. 1858.	Singapur 15. XI. 1858.	1350	U balastu

⁶ Obim ekvatora u nautičkim miljama iznosi 21.600.

Vršeći ova putovanja kap. Visin je u punoj mjeri koristio postojeće monsune, i to na sjevernoj hemisferi: sjeveroistočni i jugozapadni, a na južnoj do geogr. širine od 10° S; jugoistočni i sjeverozapadni. Južnije od pomenute geog. širine koristio je jugoistočni pasat, a na južnoj strani Australije zapadne vjetrove.

Ploveći ovim morima veoma je često zalazio u predjele tajfuna, koji se uglavnom javljaju u pojasu od 7° do 13° sjev. geogr. širine. Na australijanskoj obali, naročito na južnoj strani, nailazi se na ciklone.

Od oko 60.000 Nm koje je na ovim putovanjima prevalio, kap. Visin je učinio oko 25.000 Nm u predjelima gdje se pojavljuju tajfuni, odnosno cikloni. Ali u ovom pogledu bio je sretan, jer je samo na jednom od 25 izvršenih putovanja u ovim morima, u toku skoro pet i po godina, naišao na dva tajfuna, i to na oba u razmaku od 13 dana. Prvi tajfun zahvatio je bio Splendida 27 jula 1854. god., na putu iz Honkonga za Sidnej, u moreuzu između Tajvana (Formoze) i otoka Luzon. Iako je kap. Visin bio veoma predostrožan, i na najmanju sumnju pojave tajfuna zatvarao što više jedara, žestok vjetar koji je brod zahvatio uništio mu je četiri glavna jedra, a more je sa palube odnijelo više predmeta. Cijeneći po atmosferskom pritisku, koji je bio pao na 28,5 eng. palaca, tj. 723,9 mm, odnosno 965,5 mlb., brod se nalazio u blizini središta tajfuna.

Odmah po prolazu ovog tajfuna, brodska posada se dala na posao da dovede brod u ispravno stanje. Netom je bila završila taj posao, Splendido je bio zahvaćen tajfunom, i to 9. augusta, na oko 300 Nm istočno od Luzona. U položaju gdje se brod nalazio tajfun nije bio odviše jak, što se zaključuje i iz atmosferskog pritiska, koji je bio pao na 29,25 eng. palaca tj. 742,9 mm, odnosno 990,7 mlb. Ipak je ovaj tajfun učinio neke manje štete na brodu. Posada je usljed ova dva tajfuna bila prilično iscrpljena.

Iako je kap. Visin plovio preko pet godina isključivo u ovim morima, koja u navigacionom pogledu predstavljaju velike poteškoće, on nije imao ni najmanju nezgodu koja bi bila nastala bilo njegovom krivicom ili njegove posade. Ova činjenica ima se pripisati ne samo sposobnosti kap. Visina, već i njegovoj velikoj predostrožnosti, kao i mierama koje je poduzimao da bi plovidba bila što sigurnija. On se u prvom redu služio najboljim pomorskim kartama, koje su mu omogućavale da sretno pristane i u mjesta u koja nitko ranije od naših kapetana nije dolazio.

Kap. Visin je bio prvi naš kapetan koji je uplovio u slijedeća mjesta: Honolulu, Melburn, u luci Noumea na otoku Nove Kaledonije, Surabaya, i Samarangu na otoku Javi, na Timoru, sjeverozapadno od Australije, i u Bankoku.

U toku svog višegodišnjeg putovanja u ovim morima, kap. Visin je više puta mijenjao svoju posadu, bilo djelomično ili u cjelini, što nije ni najmanje bio rijedak slučaj u onim vremenima. Dobro je poznato, da je život mornara na brodovima na jedra bio veoma težak u svakom pogledu. Poslije višemjesečnog napornog rada, mornar bi se više puta iskrcao u nekoj luci, da se malo odmori, a ako je bio neženjen, da se malo i rasonodi. U doba Visinovih putovanja, bilo je pronađeno zlato u Kaliforniji i Australiji, i tim povodom mnoge posade, željne »zlata« napuštale su brod.

Trgovački poslovi i u ovim krajevima nijesu bili povoljni. Od 25 učinjenih putovanja u ovim morima, Splendido je putovao sa teretom samo u 11 putovanja, računajući u ova i ono kada je prevozio 12 putnika, dok je 14 putovanja učinio u balastu. Sa teretom je prevalio oko 34.910 Nm. a u balastu oko 24.600 Nm.

Poslovi su bili u opadanju, naročito u 1858. godini. Ovim u vezi kap. Visin pridize sav ušteđeni novac maja mjeseca u Singapuru, i iz ove luke krene za Bankok, da za svoj račun kupi teret pirinča. Sa ovim teretom krene za Hongkong. Vidjevši da u ovoj luci ne može naći povoljnog kupca, odmah nastavlja putovanje za Šangaj, gdje proda teret uz povoljne uslove, a zatim krene u balastu za Manilu da traži teret. Ne našavši povoljan teret, kap. Visin odluču da ponovo krene u Singapuru da tamo pridigne sav uloženi novac, i da nabavi raznih predmeta, kineske i japanske robe, i da sa ovim dragocijenim teretom krene natrag u svoju domovinu, i to za Trst.

Ovu svoju zamisao odmah je proveo u djelo. Iz Manile krenuo je za Singapur, odakle je 8 februara 1859. godine krenuo na svoje trideseto putovanje, računajući

od odlaska iz Antverpena. Ovim posljednjim putovanjem, kap. Visin imao je da dovrši svoj put oko svijeta.

VI

Poslije višegodišnjih putovanja u Kineskom Moru i Sundajskim otocima, Splendido je imao da se uskoro nađe na širokom oceanu. Imao je sada da pređe čitav Indijski ocean, i da preko Rta Dobre Nade uđe u Atlantski, kojim će ući u Sredozemno More, i napokon u Trst.

Putovanje od Singapura do Rta Dobre Nade, kap. Visin je učinio pod dosta povoljnim prilikama. Poslije sedmice dana od polaska iz Singapura, Splendido je ušao u Indijski ocean, imajući pramac prema Rtu Dobre Nade. Koristeći u početku sjeverozapadni monsun, a zatim jugoistočni pasat, u blizini Rta Dobre Nade kap. Visin je stigao u predio zapadnih vjetrova, koji su mu otežavali napredovanje prema svom cilju. Ipak udaljenost od Singapura do Rta Dobre Nade, od oko 5.850 Nm. Splendido je prevalio u 66 dana. Iako je brod plovio oko 4.000 Nm u predjelima gdje se pojavljuju cikloni u ono doba godine, kap. Visin nije na nijedan naišao.

Dana 15 aprila brod je stigao u Rt Dobre Nade, odakle je istog dana, po izvršenoj nabavci hrane i vode nastavio putovanje za Gibraltar. Koristeći u početku zapadne vjetrove, Splendido je zatim stigao u predio jugoistočnog pasata, s kojim je plovio sve do ekvatora. Po prelazu ekvatora i ekvatorskih tišina, brod je stigao u predio sjeveroistočnog pasata, koji je u punoj mjeri koristio sve do subtropskih tišina. Koristeći zatim vjetrove iz četvrtog kvadranta, kap. Visin je na geogr. širini Azora usmjerio pramac broda prema Gibraltaru.

Približavajući se u veoma dobrom raspoloženju Gibraltaru, dana 1 jula 1859. god. na udaljenosti od oko 240 Nm., kap. Visin je saznao od nekog američkog broda da se Austrija nalazi u ratnom stanju sa Francuskom. Ova vijest djelovala je veoma potresno na čitavu brodsku posadu, a naročito na kap. Visina. Ali stari iskusan pomorac nije ni u ovom trenutku izgubio svoju hladnokrvnost i prisustnost duha. Na muci se poznaju junaci. Da ne bi postao plijenom francuskih ratnih brodova u Sredozemnom Moru, kap. Visin odluču da se skloni u Engleskoj, i to u luci Plimut.

Koristeći povoljne zapadne vjetrove Splendido je u rekordnom vremenu stigao u Plimut 9 jula. Udaljenost od oko 1.300 Nm. prevalio je u 8 dana. Postigavši srednju brzinu od 6,8 Nm. Splendido se zadržao u Plimutu srećom samo dva dana, baš onoliko da se posada nešto odmori, jer je u toliko stigla vijest da je između Austrije i Francuske potpisano primirje, i to u Vilafranki (Italiji).

Dana 11 februara 1859., tačno poslije sedam godina od polaska iz Antverpena, kap. Visin je krenuo iz Plimuta u pravcu Trsta. U početku ovog putovanja koristili su se u punoj mjeri zapadni vjetrovi sve do Gibraltara, a zatim u Sredozemnom Moru sjeverozapadni vjetar poznat pod imenom »maistra«. Ali ulaskom Splendida u IADRANSKO More, ovaj je vjetar postao protivan i napredovanje prema Trstu bilo je u jačoj mjeri otežano; ono se vršilo putem tzv. »križanja«.

Napokon jednog lijepog sunčanog dana, i to 30 augusta 1859. godine, kap. Visin sa svojim Splendidom stigao je u Trst pun sreće i zadovoljstva. Ovim je završeno kap. Visinovo putovanje oko svijeta, započeto 11 februara 1852. godine.

VII

Dolazak Splendida u Trst bio je srdačno pozdravljen od svih brodova koji su se tada u luci nalazili. Taj doček bio je u punoj mjeri zaslužen. Jer u toku skoro osmogodišnjeg putovanja, Splendido je ne samo učinio put oko svijeta, već je prevalio preko 100 hiljada nautičkih milja, a od ovog puta jednu trećinu u predjelima u kojima se pojavljuju cikloni, i tajfuni. Iako se plovidba obavljala u veoma opasnim, poznatim i nepoznatim predjelima, Splendido je stigao u dobrom stanju. Od stare brodske posade s kojom je kap. Visin krenuo iz polazne luke, još se na brodu nalazio samo njegov vjerni i vrijedni pomoćnik poručnik Belavita. Suvršeno je reći, da su oni bili predmet osobite pažnje, ne samo od strane pomorskih krugova, već i cjelokupnog stanovništva. Više dana novine su pisale o ovom važnom i značajnom podvigu kap. Visina, koji je sa svojim malim brodom, kao prvi od svih kape-

tana Sredozemnog Mora oplovio svijet, i to zaobilazeći Rt Horn putujući prema zapadu.⁷

Da bi kap. Visin bio zaslužno nagrađen za svoj veliki podvig, obrazovana je specijalna Komisija formirana od Odaslanstva burze, i to na temelju poziva Centralne pomorske vlade u Trstu. Ovo Odaslanstvo postavilo je kap. Visinu, u vezi njegovog putovanja, sljedeće teme,⁸ koje sadrže više raznih pitanja:

a) Brodska posada; b) Brod — Opskrba i popravci broda; c) Opasnosti i prepreke; d) Najam broda; e) Pakovanje, teret i slaganje; f) Havarije; g) Piloti i lučke pristojbe (takse); h) Higijena; i) Pošte; k) Novčani predmeti; l) Pomorska osiguranja; m) Konsulati; n) Trgovačke operacije.

Na temelju dokumentovanih odgovara na postavljene teme, koje je Komisija prihvatila, kap. Visin uputio je molbu Centralnoj pomorskoj vladi u Trstu, moleći da mu budu dodijeljene: crvena i bijela počasna zastava.

Crvenu zastavu tražio je s razloga što je 1853. godine, u blizini Kantona, s uspjehom odbio napad četiri gusarska broda, a bijelu zastavu zato što je u interesu otvaranja trgovačkih putova poduzeo putovanja za vrijeme od osam godina.

Stručna Komisija, sastavljena od 12 članova, i obrazovana za ovu svrhu, sa 11 protiv jednog glasa, našla je: da je kap. Visin dostojan da mu se dodijeli bijela počasna zastava. Molbu za crvenu počasnu zastavu Komisija nije usvojila. Pored toga Komisija je predložila kap.

Ivana Visina za odlikovanje »viteškim krstom reda Franja Josipa«. Obzirom da je Belavita u toku čitavog putovanja pokazao ne samo dobru spremu n vještinu, već bio i desna ruka kap. Visinu, Centralna pomorska vlada u Trstu predala mu je povlasticu (brevet) kapetana duge plovidbe, oslobađajući ga pomenutog ispita. Nadalje ga je predložila za odlikovanje i to sa: »zlatnim krstom za zasluge«.

Ministar finansija usvojio je predlog Centralne vlade u Trstu, i podnio svoj predlog caru na rješenje, koji ga je usvojio dana 12 juna 1860. godine.

Kapetanu Ivanu Visinu bila je predana počasna bijela zastava sa natpisom »Meriti navali« (Pomorske zasluge) na veoma svečan način dana 31 jula 1860. g. u Trstu, i to na ratnom austrijskom brodu »Belona«, koji je naročito za ovu svrhu bio doplovio u Trst.

Ukoliko se više udaljujemo od ovog znamenitog događaja, utoliko nam podvig kap. Visina izgleda značajniji, naročito kada učinimo upoređenje, sa kojim je brodom i s kojim sredstvima on plovio, a sa kakovim brodovima i kojim navigacionim sredstvima plove naše današnje pomorske generacije. Zato je bilo potrebno da se povodom proslave stogodišnjice povratka kap. Visina sa puta oko svijeta, još jednom njemu oda puno priznanje, a mladom naraštaju pokaže njegov primjer za ugled.

⁷ Ratni austrijski brod »Navara od 2030 tona izvršio je put oko svijeta, ploveći prema istoku. Vidi pod 1).

⁸ Annuario Marittimo — Trst 1860. god. str. 59—66.